

МАРИА ЙОТУНИ КОГАТО ИМА ЧУВСТВА

Превод от фински: Хрисулка Юлинен, —

chitanka.info

— Аз ли съм щастлива? Ехе-е, защо пък щастлива? Щастлива аз не съм!

— Ами току-що се омъжи и тъй нататък.

— Е, омъжих се. Вярно, че току-що се омъжих. Ама как, по неволя се омъжих аз.

— Защо така?

— Като си беден, може и така, против волята си да отидеш, ако трябва.

— Вия, старите ли те принудиха?

— Ами, старите! Аз даже такива нямам. Майка имах, но баща не съм имала. От къде на къде пък за нас слугините и бащи!

— Но кой тогава те накара?

— Нуждата. Какво да разправам, виж сега, като си беден, жениш се, без много да му мислиш. Не че като си беден, не знаеш какво значи глупост, но все пак вземеш и я вършиш. Да, тъй е то. Такива ми ти работи. Имаше един Анти там на село, в моето село де. Набит и червендалест, съвсем като това мушкато. За чувствата си към мене казваше, че са любов, и аз наричах своите симпатии към него също любов. Такова де, нали разбираш, чия глава, кажи ми, няма да се завърти, като си млад. Та този Анти ми носеше гевреци от пазара и какво ли не. Бях с него добра и мила, какво пък — аз и сега даже обичам хората, щом някой ме заприказва и каже: „Тъй е то“, и аз казвам: „Тъй си е.“ Защо ще се надувам пред хората? Но Анти най-ми харесваше. „Този е роден за мене“ — реших аз и сигурно щеше да си е мой, ако не беше се вмъкнал между нас онзи проклетник Мати, онзи кърчо. Завря мръсния си нос и вече не се откъсваше от мене. И да видиш ти, преместих се другаде на работа, този същият Мати станал ратай в съседния двор. Не знаех за това доста време, макар че рядко остава мъж, незабелязан от мене, особено ако е така по-набит. Ама за какво ми е Мати, дребничък, нисичък. Един ден ми се изтъпанчи и чувам нещо като:

— Вия!

— Виж го ти, Мати! — казвам аз.

— Мати, Мати е.

— Че какво пък.

— Вземи това — каза ми, пъкна нещо в ръката ми и отиде да рине обора.

„Хм, десет марки. На мене ли ги дава?“ — мисля си! На мене, ами. И нали съм си бедно момиче и нали заплатата ми е само шест марки на месец, пък те не стигат само за обувки, рекох си: „Добре, че ми ги даде, ще купя сега ръкавици на Анти и ще си изплета един истински шал, градски модел.“ Е, докарах аз шала, както го докарах. От червена вълна го изплетох. Стана много хубав.

Скритом ми даде той тия пари, човърка ме нещо отвътре, че един ден ще си ги поиска обратно. И се уплаших. Щом го зърнех, бягах бързо да се скрия. А пък той все гледа да ме види. Само ако каже нещо, мисля си, смъквам шала от гърба си и му го пращам на тоз фукльо в краката: „На, дръж си боклука!“ Но той дума не обелва, пък и кога, как, че аз веднага изчезвам. Най-сетне веднъж на улицата чувам: „Вия, чакай малко!“ Почаках го. Как да не почакам.

— Къде си се запътила?

— На Тиховата лавка да купя трици за прасетата. Нашите прасета друго не ядат, само трици. То не са свини, ами цели дяволи — мърморят аз по целия път, само и само Мати да не вземе думата, да не си отвори устата и марките назад да си поиска.

Но щом наближихме часовникаря Вики, лоши мисли ми минаха през главата.

— Я да се отбием ние, Вия, и да купим пръстените ей оттам.

— Ами да се отбием — отвърнах.

Какво друго ми оставаше на мене, горкото момиче. „Ще видим, дяволът мръсен — мислех си, — дали ще ги купи.“ Купи ги, неверникът, и око не му мигна.

— Сега вече сме сгодени — каза Мати, щом излязохме на улицата.

— Ами така изглежда — смотолевих аз. Но си мисля: „Така да е, ама веднъж да получа заплатата си, ще ти покажа аз сгодени ли сме. Ще му върна и парите, и пръстена, и шала. Дръж си боклука — ще му кажа. — Не се продавам тъй лесно аз.“

В къщи стопанката ми честити, нали ужким съм сгодена, и аз се поклоних. И другите ми честитяха, аз и на тях се покланях, на всички. Какво друго ми оставаше. А стопанката все охка и ахка, че как така тя да не знае нищо, а пък аз ѝ казвам, че кой ли пък знаеше — само той си знаеше и щом иска, какво пък.

— Какво пък, прав си е човекът — вика стопанката. — Мати е добър мъж.

Може и да е, мене какво ме засяга неговата доброта, да не съм решила да му отмъщавам.

И всичко пак щеше да мине добре, ако този проклетник Мати не започна да ми се мъкне надвечер край плета.

— Не се сърди, Мати — изпуснах се аз веднъж, — ще ти върна десетте марки съвсем скоро. От годежа май нищо няма да излезе.

— Защо нищо? — смути се Мати.

— Да беше си потърсил друга — викам аз.

Че като се разлюти тоя Мати, като облещи очи, той подигравки не търпял.

— Я стига — опъна ми се, — я не се дърпай повече, щом си се хванала на хорото, и то с честен човек! Хубаво да знаеш, инат хора не търпя!

Какво можех аз, самотно момиче, освен да си замълча. Ами знаеш ли, можеше да ме прободне в корема и с камата си, ако много-много се опъвам.

Мати остана до оградата и обявихме сватбата за следващата неделя. За сватбата той ми купи истински черен плат и булчинско цвете ми донесе с панделка и с восъчно ангелче. Пък тази панделка лека, като от въздух, и стих имаше написан на другата ѝ страна. Съвсем се слисах, такава изненада! Това цвете си го пазя още закачено на един пирон.

Тъй че добър си е Мати, няма какво. И лимонади купи за сватбата и какво ли не друго. Като му казах, че е похарчил много пари за пиенето, отвърна ми: „Щом си имам такава невеста по мерак!“

И иначе всичко си вървеше добре. Ама не щеш ли, за лош късмет, обади се Анти, писа ми оттам, от село. Още в деня на сватбата получих неговото писмо. Пишеше, че през есента щял да дойде да ме вземе. И като си помислих, че Анти вече никога не може да си ме вземе, разплаках се и плаках даже на венчавката. Плаках така, че носната ми кърпа да бях я изцедила, вода щеше да пусне. Пасторът не се стърпя и се обърна към Мати:

— Гледай си булчето, Мати, че ми се вижда много чувствителна.

— Ще си я гледам — отвърна Мати.

И тъй си е било.

— Какъв дявол те докара при мене и за какво ми бяха твоите десет марки — все пак не се стърпях веднъж пред Мати.

— Какъв, не знаеш ли? Като си хубава и с тия червени бузи... — Само това ми отвърна.

„Ох, за Анти бяха тези червени бузи“ — помислих си, но нищо не казах.

И може би щях да забравя Анти, кой знае! Но се зададе есента и той пристигна в града, както беше писал. На всичко отгоре изтърси се право у нас. Аз си бях в къщи, край печката, мачках картофи за прасето, вече си хранехме собствена свиня. Показа се той на вратата и дума:

— Дойдох за тебе, Вия, аз държа на думата си. Виждам, друг ме изпреварил и прибрал моята Вия.

Точно тъй рече: „Друг прибрал моята Вия“. Нещо ме бодна в сърцето.

Ех, избърсах аз ръцете си от картофите и се здрависахме.

— Седни сега, Анти, седни да пием кафе — казах му, няма защо да си гоним карез.

— Наистина — отвърна Анти и седна.

Пихме кафето, ама то не беше сладко, макар добре да бях го сварила. Нарочно за Анти сложих цяла шепа кафе с леблебия. Ама сладко не ни беше, знам ли защо! Навярно защото се обичахме, нали ужким любов имахме, а всичко отиде напразно.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.